

SAIJYOTI

मानव संसाधन

व्यवस्थापन

Human Resource Management

डॉ. अनिल वि. सुरकार
डॉ. अनिता व्ही. महावादीवार

साई ज्योती पब्लिकेशन

विद्यापीठ अनुदान आयोगाद्वारे निर्देशित राष्ट्रसंत तुकडोजी महाराज नागपूर
विद्यापीठाच्या नवीन अभ्यासक्रमानुसार बी.कॉम. तृतीय वर्ष सहाव्या सत्राच्या
वाणिज्य शाखेकरिता तसेच महाराष्ट्रातील इतर विद्यापीठे
आणि स्पर्धा परीक्षेसाठी उपयुक्त

मानव संसाधन व्यवस्थापन

(Human Resource Management)

डॉ. अनिल सुरकार

एम.कॉम., एम.फिल., बी.एड., पीएच.डी.

सहयोगी प्राध्यापक

लोक महाविद्यालय, वर्धा

डॉ. अनिता महावादीवार

एम.कॉम., एम.ए., बी.एड., पीएच.डी.

सहाय्यक प्राध्यापक

भिवापूर महाविद्यालय, भिवापूर

साई ज्योती प्रकाशन, नागपूर

❖ मानव संसाधन व्यवस्थापन
(Human Resource Management)

❖ © लेखक

❖ प्रथम आवृत्ति- २०१९

No part of this book shall be reproduced, stored in retrieval system, or translated in any form or by any means, electronic, mechanical, photocopying and/or otherwise without the prior written permission of the publishers.

ISBN : 978-93-88708-20-3

❖ प्रकाशक व मुद्रकः
श्री. नरेश खापेकर
साई ज्योती पब्लिकेशन
तिन नल चौक, कसारपुरा,
इतवारी, नागपूर ४४०००२
मो. नं. ९७६४६७३५०३
इ-मेल- sjp10ng@gmail.com
वेब साईट- www.saijyoti.in

❖ सेल ऑफिसः
ओम साई पब्लिशर्स आणि डिस्ट्रीब्युटर्स
२९, इंदिरा नगर, टी.बी.वार्डच्या मागे
नागपूर- ४४०००३
मो. नं. ९९२३६९३५०६
इ-मेल- ospdnagpur@yahoo.com

❖ अक्षर जुळवणीः
हरि ओम कॅम्प्युटर्स, नागपूर
मो. नं. ९६७३५५०७२०

SYLLABUS

Rashtrasant Tukadoji Maharaj Nagpur Univeristy

B. Com. III: Sem - VI

Human Resource Management

UNIT - I

Introduction

Human Resource Management, Definition, Objectives, Functions, Scope, Importance, Quality of a ideal Human Resource Managers

UNIT - II

Recruitment selection and training

Recruitment: meaning, source; selection process and importance, placement and induction, career planning v/s manpower planning

Training: meaning, method, training and development,

UNIT - III

Labour welfare and Collective bargaining

Labour welfare: Safety and Health Measures Workers Participation in Management - Objectives for Wage Incentive - Fringe Benefits

Collective Bargaining: Features - Pre-requisite of Collective Bargaining - Agreement at different levels, Successful Participation of workers in Management.

UNIT - IV

Human resource planning and accounting

Human Resource Planning - Human Capital Investment - Expenditure vs. Productivity Meaning and Definition of Human Resource Accounting. Importance; Human Resource Accounting - Measurement of Human Value addition into Money Value.

अनुक्रमणिका

१. मानव संसाधन व्यवस्थापन.....१-३४
(Human Resource Management)
२. भरती.....३५-५३
(Recruitment)
३. नेमणूक.....५४-६६
(Placement)
४. प्रशिक्षण.....६७-७९
(Training)
५. श्रमिक कल्याण.....८०-९०
(Labour Welfare)
६. मजुरी.....९१-१२४
(Wages)
७. सामूहिक सौदाशक्ती.....१२५-१३३
(Collective Bargaining)
८. मानव संसाधन नियोजन.....१३४-१५६
(Human Resource Planning)
९. गुणवत्ता वर्तुळ.....१५७-१६८
(Quality Circle)
१०. मानव संसाधन लेखांकन.....१६९-१८१
(Human Resource Accounting)

लेखक परिचय

डॉ. अनिल वि. सुरकार गेल्या २८ वर्षा पासून लोक महाविद्यालय वर्धा येथे व्यवसाय व्यवस्थापन व प्रबंधन विभागप्रमुख म्हणून कार्यरत आहेत. मागील १५ वर्षांत विभागीय व राज्यस्तरीय अनेक परिषदा व कार्यशाळेत त्यांनी सहभाग घेतला असून त्यांची विविध विषयावर शोध निबंध प्रकाशित झालेली आहे. तसेच अनेक सामाजिक शैक्षणिक, सांस्कृतिक संस्थांशी त्यांचा जवळचा संबंध आहे.

प्रा. डॉ. अनिता व्ही. महावादीवार, साहाय्यक प्राध्यापक, एम. कॉम.एम.ए. (अर्थशास्त्र), बी.एड., पीएच.डी., भिवापूर महाविद्यालय, भिवापूर येथे वाणिज्य विभाग प्रमुख १५ वर्षांचा अध्यापनाचा अनुभव. विद्यापीठ अनुदान आयोग पुरस्कृत 'मेजर रिसर्च प्रोजेक्ट पूर्णतवास.' राज्यस्तरीय तसेच राष्ट्रीय स्तरावरील कार्यशाळा, परिषद तसेच चर्चासत्रात शोधनिबंध प्रकाशित. महाराष्ट्र स्टेट कॉमर्स असोसिएशनच्या आजीवन सदस्या. राष्ट्रसंत तुकडोजी महाराज नागपूर विद्यापीठाच्या पीएच.डी. मार्गदर्शिका

ISBN 978-93-88708-18-0

9789388708180

₹ 250/-

Published by : SAI JYOTI PUBLICATION
Behind Chawla Sadi Center, Tin-nal Chowk, Kasarpura, Itwari, Nagpur - 440002.
Phone : 9764673503, 9923593503
email : sjp10ng@gmail.com Website: www.saijyoti.in

Available Also on

Flipkart

SHOPCLUES

amazon